

**« Երևանի Լեոյի անվան հ.65 ավագ դպրոց » ՊՈԱԿ
հերթական ատեստավորման ենթակա ուսուցիչների
վերապատրաստման դասընթացի**

Չետագոտական աշխատանք

Թեմա՝ Սովորողների մեջ արժեային համակարգի
ծնավորումը ինֆորմատիկա առարկայի դասաժամին

Առարկա՝ Ինֆորմատիկա

Մասնակից՝ Երևանի հ. 50 հիմն. դպրոց
Մելանյա Ալեքսանյան

Ղեկավար՝ Վարդանուշ Յովհաննիսյան

ԵՐԵՎԱՆ, 2022թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն.....	2
Գլուխ.1 ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ՄԵՋ ԱՐԺԵՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՁԵՎԱԿՈՐՈՒՄԸ ԻՆՖՈՐՄԱՏԻԿԱ ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻՆ	
1.1 Սովորողների արժեքային համակարգի ձևավորումը դպրոցում	5
1.2 Ինֆորմատիկայի ազդեցությունը սովորողների արժեհամակարգի վրա	9
Եզրակացություններ	12
Առաջարկություններ.....	13
Օգտագործված գրականության ցանկ.....	14

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Արժեքային համակարգի, բարձր մարդկային որակների ձևավորումը հնարավոր է իրականացնել նաև ինֆորմատիկա առարկայի ընթացքում: Այս արժեքները խիստ կարևոր են թե՛ անհատի, թե՛ հասարակության համար: Հարկավոր է գիտակցել, որ դպրոցի առաջնային առաքելությունն է կիրթ, մարդասեր, հոգևոր արժեքներով հարուստ, ակտիվ, բարձր բարոյականության տեր, իր հայրենիքը սիրող մարդու դաստիարակությունը, ուստի այդ գործընթացը պետք է լինի շարունակական: Սովորողը պետք է հասկանա, որ յուրաքանչյուր առարկա ունակ է իրեն տալ բարձր բարոյական արժեքներ ու մարդկային որակներ: Սակայն հարկ է փաստել, որ դպրոցի համար այդ նպատակին հասնելը հեշտ չէ: Ուստի և այս նպատակի համար պետք է խոսուն քայլեր կատարեն բոլոր մանկավարժական աշխատողները: Ինֆորմատիկայի ուսուցչի վրա ևս մեծ պատասխանատվություն է դրված՝ հաշվի առնելով SՀՏ աննախադեպ աճն ու հասանելիությունը սովորողների համար: Ինֆորմատիկայի ուսուցչի առաջ կանգնած է առարկայի ուսումնառության ընթացքում դասընթացի նյութերի օգնությամբ արժեքային համակարգի ձևավորման, սովորողների անձի դաստիարակության խիստ բարդ խնդիրը: Ուստի կարևոր ենք համարում՝ այդ թվում և ինֆորմատիկայի ուսուցչի ջանքերը սովորողների մոտ արժեքային համակարգ ձևավորելու ճանապարհին:

Հետազոտության թեմայի արդիականությունը:

Հաշվի առնելով SՀS հասանելիությունը սովորողների գերակշիռ մասի համար՝ կարծում ենք, որ ինֆորմատիկայի ուսուցիչը շատ անելիք ունի այն առումով, որպեսզի կարողանա սովորողին բերել այն գիտակցմանը, որ համացանցը սոսկ զվարճությունների հարթակ չէ, այլ դրա ուղիղ ներգործությունը կարող է ձևավորել բարձր արժեքներ: Միևնույն ժամանակ համացանցն ունակ է սերմանել անթույլատրելի վարքագիծ ու գործողություններ: Այս մարտահրավերն էլ հանդիսանում է մեր թեմայի արդիականության հենքը:

Հետազոտության նպատակը:

Ցույց տալ համացանցի դերը սովորողի կյանքում, ընդգծել ինֆորմատիկայի օգնությամբ սովորողներին ճիշտ ուղղորդելու և արժեքային համակարգ ձևավորելու անհրաժեշտությունը:

Սովորողների արժեքային համակարգի ձևավորումը դպրոցում

Երեխաների կրթության մասին խոսելիս՝ մենք հաճախ օգտագործում ենք «արժեքներ» հասկացությունը: Բոլորս կարևորում ենք արժեքների ձևավորումը գալիք սերնդի մոտ և միգուցե այդ բառին ինչ-որ ենթագիտակցական իմաստ ենք հաղորդում: Փորձենք ձևակերպել, թե ինչ է ի վերջո «արժեք» ասվածը:

Արժեքը երևույթ է մեր կյանքում, որի դիմաց մենք գին ենք վճարել: Վճարի «արժույթը» կարող է տարբեր լինել՝ տվայտանքներ, հույզեր, այլ արժեքների զոհաբերություն, հարազատների, հայրենակիցների կամ նախնիների կորուստ, կորցրած հող, հայրենիք և այլն: Արժեքը հնարավոր չէ ստանալ հեշտությամբ, այն պետք է վերապրել, անցկացնել քո միջով, զգալ ու գիտակցել: Այդ ամենի դիմաց մենք ստանում ենք իմաստներ, քանի որ արժեքներն են իմաստավորում կյանքը: Առանց արժեքների կյանքը դատարկ է: Հեշտ, առանց կորուստների և հաղթահարումների ապրելը երբեք չի երջանակացնում հենց այն պատճառով, որ չի բերում արժեքների ձևավորման:

Արժեքների մեծ մասը սնվում է էթիկական նորմերից, ձևավորվում է դրանց շնորհիվ: Էթիկական նորմերը անհրաժեշտ են մարդկանց համակեցությունը ապահովելու համար՝ դրանք պարտադրում են հրաժարվել ցանկալիից հանուն ընդհանուր շահի: Դրանք տարբեր են ոչ միայն տարբեր հասարակություններում, այլև անգամ հասարակության տարբեր շրջանակներում, նույն երկրի տարբեր տարածքներում:

Նորմերը տարբեր են քաղաքում և գյուղում: Էթիկական նորմերը մեզ թելադրում են վարքագիծ, եւ որքան դրանք ավելի պահանջկոտ են, այնքան ավելի լուրջ արժեհամակարգ է պետք ձևավորել, որպեսզի մարդը բնականորեն դրանց համապատասխանի: Ջարգացած մշակույթները ունեն զարգացած էթիկական նորմեր: Երբ դրանք քայքայվում են, պահանջները նվազում են, առաջանում են արժեհամակարգային խնդիրներ: Ահա թե ինչու առաջին հայացքից անվտանգ թվացող տարատեսակ «ազատությունները» իրենց հետ մեծ վտանգներ են բերում: Հիմա անդրադառնանք բարոյականությանը: Եթե էթիկական նորմերը ծառի արմատներն են, իսկ արժեքները՝ բույնը, ապա բարոյականությունը դրա սաղարթն է: Բարոյական է այն ամենը, ինչը նպաստում է արժեքների պահպանմանը և չի

հակասում դրանց: Անբարոյական է ամենը, ինչը դեմ է արժեքներին և բերում է դրանց քայքայման: Օրինակ, ցանկացած հասարակության մեջ անբարոյական է դավաճանությունը միայն այն պատճառով, որ այն արժեզրկում է խոստումը: Եթե խոստումն արժեք չլինի, մարդկանց համակեցությունը կվերածվի մղձավանջի, քանի որ կվերանա փոխադարձ վստահությունը: Հենց դրանով է վտանգավոր, օրինակ, կոռուպցիան, քանի որ այն դավաճանություն է հանրությանը տված խոստմանը:

Երբ փլուզվում են արժեքները, խախտվում է համակեցությունը և տարածվում անբարոյականությունը, մարդիկ դժբախտանում են, տնտեսությունն անկում է ապրում, հանցագործությունները դառնում են համատարած, կյանքը կորցնում է իմաստի զգալի մասը, մարդիկ սկսում են հեշտությամբ իրար կոտորել: Հենց այս պատճառով է, որ կրթության հենքը և գլխավոր իմաստը պետք է դառնա արժեհամակարգի ձևավորումը: Դպրոցը պետք է լինի օրինակելի տարածք, ուր հաստատուն են էթիկական նորմեր, ուր աշակերտները սովորում են դրանց համապատասխանել: Հաճախ դպրոցը ստիպված է պայքարել հանրության մեջ տարածված արատների դեմ և այդ պայքարում պարտավոր է հաղթել: Դպրոցում կյանքը չի կարող հեշտ լինել երեխայի համար՝ նա պետք է զգա և՛ ցավ, և՛ ուրախություն, ունենա թե դժվարություններ, թե հաղթանակներ: Դպրոցում աշակերտը պետք է ընկալի համակեցության նորմերի իմաստը եւ ընդունի դրանք: Այդ ամենի պտուղները կլինեն իրական արժեքները, այլ ոչ թե թելադրված, անգիր արած, բայց աշակերտի համար ոչինչ չնշանակող ճշմարտությունները: Եթե մենք կարողանանք կառուցել դպրոցներ, որոնք կձևավորեն արժեքներ աճող սերնդի համար, կունենանք աշխարհի ամենալավ և ամենաիմաստալից կրթական համակարգը:

Այսօր աճող սերնդի դաստիարակության գործն ընթանում է տարբեր հանգամանքների ազդեցության ներքո՝ ժողովրդագրական, ազգային, մշակութային, ընտանեկան, կրթական, հասարակական, սոցիալական և այլն: Հաշվի առնելով բազմաթիվ այս և այլ հանգամանքներ՝ ժամանակակից մանկավարժության համար խնդիր է դառնում սովորողների ազգային գիտակցության ձևավորումը սեփական ժողովրդի պատմության ու մշակույթի հենքի վրա՝ չանտեսելով համամարդկային արժեքները: Կրելով վերոնշյալ և այլ հանգամանքների ներգործությունը, ընտրությամբ յուրացնելով դրանց ազդեցությունը՝ աշակերտը հաղորդակցվում է հասարակական մշակույթին և ձևավորվում իբրև ստեղծագործական անհատականություն: Ընդ որում՝ կրթական տարբեր աստիճաններում աշակերտն ունենում է աշխարհի նկատմամբ վերաբերմունքի տարբեր դրսևորումներ և

հարաբերություններ: Վերաբերմունքն աշխարհի նկատմամբ և հարաբերությունը աշխարհի հետ, վերաբերմունք սեփական անձի նկատմամբ և հարաբերությունն ինքն իր հետ իրականացվում են հասարակական դաստիարակության համակարգի (ուսումնական հաստատություններ, հասարակական, պետական, խորհրդակցական մարմիններ, մանկապատանեկան կառույցներ, այլ) և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների (հեռուստատեսություն, համացանցային լրատվական միջոցներ, մամուլ) միջոցով: Կինոն, թատրոնը, հեռուստատեսությունը, համացանցը ներգործում են աշակերտի անձի վրա ոչ միայն ինքնին՝ որպես տեղեկատվության աղբյուրներ, այլ նաև որոշակի տիպարների միջոցով, որոնք դրսևորվում են այդ «տեղեկատվական աղբյուրներից հոսող» հերոսների վարքագծում: Աշակերտները, իրենց տարիքային, սեռական և անհատական առանձնահատկություններին համապատասխան, հակված են նույնացնել իրենց այս կամ այն հերոսի հետ՝ յուրացնելով նրանց վարքի ձևերը, ապրելակերպը, հագուստը, կենցաղը, կյանքի ոճը և այլն: Աշակերտի արժեքների ձևավորման վրա ազդող գործոններից են ավանդական միջոցները, այսինքն՝ աշակերտի մեջ աշխարհի նկատմամբ վերաբերմունքի և հասարակության հետ հարաբերության, սեփական անձի նկատմամբ վերաբերմունքի ձևավորումը ընտանիքի և սոցիալական միջավայրի միջոցով: Սակայն սովորողների կողմից այդ միջավայրին բնորոշ արժեքների, կանոնների, չափանիշների, հայացքների յուրացումը միշտ չէ, որ համապատասխանում է հասարակության կողմից ընդունված արժեքներին և խրախուսելի չափանիշներին: Ավանդական միջոցների յուրացումը լինում է չգիտակցված՝ վարքի ընդունված կաղապարներն ընդօրինակելու միջոցով: Այս առումով իրավացի է Մ. Մոնտենը. «...Մենք որքան ասես կարող ենք պնդել մերը, սակայն սովորույթն ու համընդհանուր կանոնները մեզ քարշ են տալիս իրենց ետևից»: Աշակերտի արժեքների ձևավորման վրա ազդող մյուս գործոնը տարիքայինն է, երբ սովորողի արժեքային կողմնորոշումները, արժեքային նախապատվությունները, վարքն ու բարոյահոգեբանական գծերը դրսևորվում են՝ ըստ տարիքային և կազմաբնախոսական առանձնահատկությունների: Արտաքուստ արժեհամակարգային դաստիարակության առանցքը դրսևորվում է աշակերտի վարքի ու շփման հարաբերությունների որոշակի մակարդակում՝ խոսքում, արտաքին տեսքում, ազատ ժամանակն անցկացնելու ձևում, ապրելակերպում և այլն: Տարիքային դաստիարակությանը բնորոշ են հակումը դեպի մշակույթի որոշակի շերտերը, կենցաղին բնորոշ արժեքների որոշակի աստիճանակարգությունը: Սակայն այստեղ ամենակարևորը մանկավարժների կողմից աշակերտների մեջ կյանքի նկատմամբ դրական վերաբերմունքի, ապրած յուրաքանչյուր օրվա համար

ուրախության զգացում ապրելու ունակության ձևավորումն է: Սովորողի անձի արժեքների ձևավորման վրա ազդող մյուս գործոնը միջանձնային հարաբերություններն են կամ իրենց համար հեղինակավոր, երևելի մարդկանց հետ շփումները (ծնողներ, ուսուցիչներ, մեծահասակներ, ընկերներ և այլն): Բնական է, որ այդ հեղինակավոր անձինք կարող են լինել նաև աշակերտի վրա ներգործող հասարակական այս կամ այն կազմակերպությունների անդամները, դպրոցի տնօրենը, դասղեկը, ուսուցիչը և այլն: Աշակերտը նրանցից կարող է ստանալ արժեքների վերաբերյալ ինչպես դրական մոդելներ, այդպես նաև բացասական: Բացասական մոդելները հակում ունեն ձևավորվելու ավելի արագ և անդառնալի բացասական ազդեցություն կարող են ունենալ սովորողի անձի արժեքային ճիշտ դաստիարակության վրա: Հետևաբար արժեքների դաստիարակության այս բնագավառը պահանջում է մանկավարժական խստագույն վերահսկողություն և ըստ հարկի՝ նաև միջամտություն:

Յուրաքանչյուր դասի ժամանակ ուսուցիչը որոշակի դաստիարակչական խնդիրներ է լուծում՝ հաշվի առնելով տվյալ առարկայի և թեմայի ուսումնասիրման հիմնական խնդիրները, որոնք ներկայացված են առարկայական ծրագրերում: Նա առանձնացնում է ընդհանուր դաստիարակչական խնդիրները, որոնք առանձին աշակերտների մոտ հաճախակի են դրսևորվում: Ուսուցիչը ուսուցման կազմակերպման տարբեր ձևերի ընտրության միջոցով (անհատական, խմբային, էքսկուրսիա, դասղեկական ժամ, արտադասարանական միջոցառումներ և այլն) առավել արդյունավետ է դարձնում աշակերտների արժեհամակարգային դաստիարակչական խնդիրների լուծումը: Օրինակ՝ խմբային աշխատանքի ժամանակ աշակերտները սովորում են ուշադրությամբ վերաբերվել միմյանց, միասին հաղթահարել դժվարությունները, միասին ձեռք բերել հաջողություններ, լսել հակադիր կարծիքներ, ընդօրինակել միմյանց և այլն: Հասակակիցների խմբում աշակերտն ավելի ազատ է արտահայտում իր մտքերն ու դատողությունները, գործում է անկաշկանդ, ինչն էլ նպաստում է ուսուցման արդյունավետ կազմակերպմանը: Անհատական աշխատանքում դաստիարակվում է աշակերտների ինտելեկտուալ պատրաստականությունը դժվարությունները հաղթահարելու գործում, ձևավորվում են համառության, ինքնակազմակերպման և ինքնավերահսկման ընդունակություններ: Հատկապես դեռահասների առանձնահատուկ զգացմունքայնությունը, ինքնասիրությունը, որ հաճախ արտահայտում է նրանց ինքնահաստատման և հասուն երևալու ձգտումը,

մանկավարժից պահանջում է անհրաժեշտ նրբանկատություն, հարգանք դեռահասի անձի նկատմամբ:

Ինֆորմատիկայի ազդեցությունը սովորողների արժեհամակարգի վրա

Ելնելով վերոգրյալից՝ կարող ենք եզրահանգել, որ արժեքային համակարգի ձևավորումը ժամանակակից դպրոցի գերխնդիրն է և մշտապես պետք է լինի մանկավարժների ուշադրության կենտրոնում: Այստեղ կցանկանանք առանձնացնել դեռահասության տարիքի սովորողներին, որոնց հետաքրքրությունների շրջանակը կայուն չէ, ավելին՝ այն կարող է իր մեջ կրել բացասական էլեմենտներ: Ուստի հատկապես այս տարիքային խմբի սովորողների հետ հարկավոր է ցուցաբերել անհատական մոտեցում: Այսպես դեռահասի մոտ ձևավորվում է վստահություն դեպի ուսուցիչը և անուղղակի կերպով ուսուցչի համար դառնում հեշտ կառավարելի: Ինչպես վերը նշել էինք ինֆորմատիկայի դասաժամը նույնպես լավ հնարավորություններ է տալիս ուսուցչին դրական ու արժեքավոր սերմեր տալ սովորողին: Այս առարկայի դասերին ուսուցիչը պետք է փորձի համագործակցային հարաբերությունների միջոցով նախ և առաջ ձևավորի գիտական աշխարհայացք և ստեղծագործական մտածողություն: Իսկ ահա դասաժամի պրակտիկ ուղղվածությունը ձևավորում է ստացված գիտելիքներն ու հմտությունները առօրյա կյանքում օգտագործելու կարողություն: Ինֆորմատիկա առարկայի դասավանդման շրջանակներում դաստիարակության խնդիրը պետք է հիմնված լինի մարդկային գործոնի՝ գաղափարի օգտագործման վրա: Ուսուցչի ակտիվ կենսական դիրքորոշումը, նրա գիտելիքների ու հետաքրքրությունների լայնույթը, խոր համոզմունքով և հուզականորեն հագեցած ուսումնական նյութի շարադրման բարձր մակարդակը շատ առումներով կապահովեն ուսուցչի դաստիարակչական աշխատանքի հաջողությունը: Կարևոր է սովորողներին ծանոթացնել գիտնականի մտածողության ոճին, աշխատանքի արդյունքները մարդկանց պրակտիկ կարիքներին ծառայեցնելու նրանց ձգտմանը, նրանց բարձր քաղաքացիականությանը, ձևավորել պատկերացումներ անձի բարոյական հիմքերի առաջնահերթության մասին, շեշտը դրվի սովորողների ռազմահայրենասիրական, գեղագիտական, հոգևոր դաստիարակության հիմքերի վրա, զարգացնել հուզական

արժեքային մտածողություն: Վերջին երկու տասնամյակում հայ իրականության մեջ արժեքների փոխակերպումները շարունակական բնույթ են կրում: Այս գործընթացը մեծապես պայմանավորված է տարբեր ուղղորդում ունեցող տեղեկատվական հոսքերով, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացմամբ, համաշխարհային տեղեկատվական միջավայրի ձևավորմամբ: Ինֆորմատիկայի ուսուցիչը, պայմանավորված տեղեկատվական հոսքերի ակտիվությամբ, այս համատեքստում ունի նաև այլ տեսակի առաքելություն: Պետք է անպայման սովորողին փորձել զերծ պահել վտանգավոր ու կործանիչ համացանցային հարթակներից՝ շատ դեպքերում ուղիղ ցույց տալով դրանց վնասակար ազդեցությունները մարդու կյանքի, անվտանգության վրա: Բերենք մի օրինակ այն մասին, թե համացանցային լաբիրինթում ինչպես կարելի է ծուղակն ընկնել ու դառնալ զոհ: Հայտնի են մի քանի վտանգավոր հարթակներ՝ «Կապույտ կետ», «Հանգիստ տուն», որոնք ստիպում են դեռահասներին ինքնասպանություն գործել: ՀՀ-ում ևս գրանցվել են նմանօրինակ դեպքեր, ուստի շատ կարևոր է, որ ինֆորմատիկայի դասաժամին առարկայից ստացած խորքային գիտելիքն ուսուցչի անմիջական վերահսկողությամբ ուղղորդվի ոչ թե անհասկանալի բովանդակության հարթակներին, այլ կիրառվի ասենք ինտեգրված դասերի կամ այլ արդյունավետ գործունեության համար: Ուսուցիչը պետք է սովորողներին ուղղորդի կիբեռնետապնդման դեպքում՝ ապասկտիվացնել և փակել տվյալ սպառնացող աղբյուրի հետ հաղորդակցման աղբյուրը : Այս պարագայում սովորողների հետաքրքրությունների ուսումնասիրությունը, ժամանակին ստեղծված հետադարձ կապը թույլ կտա հստակեցնել սովորողի համար գերակա արժեքներն ու կողմնորոշել դրանք դեպի բնականոն զարգացում: Ուսուցիչը պետք է համացանցը ճիշտ օգտագործելու համար՝ սովորողներին ուղղորդի նախագծերի կամ սոցիալական աշխատանքների ստեղծման ուղղությամբ, որոնք ներբեռնելով համացանց՝ կհամախմբեն այլ մարդկանց՝ դրական նպատակների և գործողությունների իրականացման համար : Անդրադառնալով տեղեկատվական տեխնոլոգիաներին՝ չենք կարող շրջանցել սոցիալական ցանցերի ազդեցությունը սովորողների վրա: Այս հետաքրքրությունը աննախադեպ աճ է գրանցել ՀՀ-ում և ողջ աշխարհում, սակայն դրանց մի քանի տեսակներն իրենց բովանդակային ու տեսողական առանձնահատկություններով կործանարար ազդեցություն են ունենում սովորողների հոգեկերտվածքի, արժեքային համակարգի ու հետաքրքրությունների ձևավորման վրա: Սա վերածվել է կախվածության, որը ոչ մի դրական բան չի պարունակում, որևէ ուսուցողական գործառույթ չի իրականացնում: Ուստի, կարծում ենք, այդ հորինված իրականությունը խարխլում է հայեցի մտածելակերպը, ջնջում բոլոր կարմիր գծերը,

ինչն անթույլատրելի է: Այս պարագայում ևս կարելի է հույս դնել ինֆորմատիկայի ուսուցչի վրա: Սոցիալական ցանցերի օգտագործումը ազդում է դեռահասների վարքի վրա:

Սոցիալական ցանցերից օգտվող դեռահասները ավելի հաճախ են առողջության համար վտանգ պարունակող պահվածք դրսևորում, ինչպես օրինակ ծխելը, խմելը և այլն : Ի վերջո չպետք է մոռանալ, որ ինֆորմատիկան ուսումնասիրում է ինֆորմացիայի ստացման, մշակման, պահպանման և փոխանցման գործընթացն ու դրան ուղղված մեթոդներն ու միջոցները, ուսումնասիրում է ինֆորմացիայի և հաշվարկման տեսական հիմունքները և համակարգչային համակարգերում նրանց իրականացման ու գործածման կիրառական միջոցները: Այս տեսակետից մեծ նշանակություն կարող է ունենալ ինֆորմատիկայի ուսուցչի մանկավարժական խորհրդատվությունը սովորողին, քանի որ արգելել ուսուցիչը իրավասու չէ, կարող է բացառապես ուղղորդել: Կրթության նոր հայեցակարգի մշակման տեսանկյունները վերաբերում են ուսուցչի և աշակերտի փոխգործակցության ձևերին, սովորողի արժեքային համակարգի ձևավորմանը, նրա իրականացման միջոցներին և եղանակներին: Ուսուցման ավանդական համակարգում առկա են ոչ միայն առարկայական, մանկավարժամեթոդական, այլև դաստիարակչական հիմնախնդիրներ, որոնց անդրադարձել են նշանավոր մանկավարժներ, փիլիսոփաներ, հոգեբաններ, և որոնք տակավին լուծված չեն: Խոսելով դաստիարակչական հիմնախնդիրների մասին՝ նշենք, որ ներկայումս դրանք առավել սուր բնույթ են կրում: Դա պայմանավորված է նրանով, որ ժամանակակից պայմաններում երեխայի մանկությունն ընթանում է այնպիսի սոցիումում, որին բնորոշ են արժեքային սնանկությունը, հստակ նպատակային կողմնորոշիչների բացակայությունը, սոցիալական շերտավորումների խորացումը, մանկական և պատանեկան միջավայրերում ձևավորվող կոնֆլիկտները, ընտանեկան դաստիարակության բացթողումները :

Այսպիսով, կարող ենք արձանագրել, որ հասարակության կորիզը առողջ, արժեհամակարգ ունեցող, մարդասեր ու կառուցողական քաղաքացին է: Կարծում ենք՝ ուսումնադաստիարակչական գործընթացը գործի է դնում իր ողջ մարդկային ներուժը՝ հմուտ ուսուցիչներին, որ << յուրաքանչյուր քաղաքացի լինի հենց այդպիսին:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Մեր մանրադիտակի տակ առնելով ուսումնական գործընթացի արդիականացմանն ուղղված մի շարք հիմնահարցեր՝ կատարեցինք մի քանի արձանագրումներ, որոնք կներկայացնենք ստորև.

- Ուսումնական գործընթացի արդյունավետությունը մեծապես կախված է ուսուցչի մոտեցումներից, սեփական պարտականությունները գիտակցելուց և պատշաճ կատարումից:

- Ինֆորմատիկայի ուսուցիչը պետք է ուղղորդի սովորողին, որպեսզի վերջինս ճիշտ կողմնորոշվի համացանցում:

- Պետք է սովորողին պաշտպանել կիբեռհարձակումից:

- Հարկավոր է դրական օրինակի օգնությամբ սովորողի մոտ բարձր արժեքներ ձևավորել:

- Ուսուցիչը պետք է անդադար կատարելագործի իր մանկավարժական հմտությունները, կիրառի նոր մեթոդական հնարներ, վստահելի հարաբերություններ ձևավորի սովորողների հետ:

- Ժամանակի մարտահրավերներով պայմանավորված՝ ուսուցիչը պետք է ուսուցման նպատակների մեջ անպայման ունենա սովորել սովորոցնելով հասկացությունը:

- Հետադարձ կապը պետք է ուսուցչի համար դառնա ուսումնական գործընթացը մշտադիտարկելու և համակարգելու գործիք:

- Սովորողի համար պետք է ստողծել այնպիսի միջավայր, որտեղ նա իրեն պահանջված ու կարևոր կզգա և բաց կլինի համագործակցության ու կարծիքների փոխանակման համար:

- Ուսուցիչը պետք է ամեն կերպ փորձի նպաստել բարձր մարդկային որակներ ու արդարամտություն, ազնվություն, մարդասիրություն:

Ելնելով հետազոտության արդյունքներից, եկա այն եզրակացության, որ պետք է արժևորել մարդկային արժանապատվությունը , մարդու իրավունքները ինչպես նաև, յուրաքանչյուր ոք պարտավոր է ճանաչել յուրաքանչյուր անձի հիմնարար ազատությունները:

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հենվելով մեր աշխատանքի արդյունքում իրականացրած եզրակացությունների վրա՝ բերենք մի քանի առաջարկություններ

- Կարծում ենք՝ սովորողների համար հարկավոր է հաճախակի կազմակերպել նշանավոր մարդկանց կյանքի ու գործունեության վերաբերյալ ցերեկույթներ, ֆիլմերի ցուցադրություններ: Սա կնպաստի, որ սովորողի մոտ առաջանա մոտիվացիա նմանվել մեր հերոսներին, անվանի մարդկանց և կնպաստի բարձր արժեքներ ձևավորել վերջիններիս մոտ:

- Կարծում են, որ հատկապես միջին և ավագ դպրոցի սովորողների շրջանում, պայմանավորված տարիքային առանձնահատկություններով, հնարավոր են վարքային փոփոխություններ, ինչն էլ մեծապես կարող է վնասել արժեքային համակարգի ձևավորմանը: Ուստի կառաջարկենք, որ այս տարիքային խմբում հատկապես նպատակահարմար է սովորողին ներգրավել մի շարք ճանաչողական, ուսումնադաստիարակչական ու հայրենասիրական միջոցառումների մեջ՝ դաստիարակելու համար բարձր մարդկային որակներ:

- Նպատակահարմար են համարում սովորողների համար մշտապես կազմակերպել կինոդիտումներ, որոնք իրենց սյուժեով ու բովանդակությամբ ունեն դաստիարակչական բնույթ: Կարծում ենք՝ կյանքից վերցրած իրական իրավիճակային դրվագները մեծ ազդեցություն կունենան սովորողների վրա՝ հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ հաջորդիվ վերջիններս հնարավորություն կունենան քննարկել ֆիլմը: Լավ օրինակը միշտ էլ մոտիվացնում է, ուստի ուսուցիչը պետք է դառնա իր սովորողի լավ օրինակը:

Այս համատեքստում կարծում ենք, որ ուսուցիչը պետք է փորձի անպայման սովորողին տալ այն ամենը, ինչ նրան հարկավոր է գիտելիքից բացի՝ սեր, ջերմություն, հոգատարություն:

Գրականություն

1. Բաբանսկի Յու. Կ., Պոբեդանոսցև Գ. Ա., Աշակերտների դաստիարակությանը կոմպլեքսային մոտեցում, Երևան, 1987թ., 112 էջ:
2. Մուդրիկ Ա. Վ., Դպրոցականի անձը և նրա դաստիարակությունը կոլեկտիվում, Երևան, 1986թ., 86 էջ:
3. Я. Корчак, Избранные педагогические произведения, М., 1979, 458 с.
4. Ա. Մ. Զադոյան Խորհրդատվության դաստիարակչական դերը սովորողների պահվածքի ձևավորման գործում, Երևան, 2014:
5. ՀՀԿրթությանն գիտությանն ախարարի՝ 2018 թվականի դեկտեմբերի 17-ի

^ 1677-Ա/2 հրաման, «Երեխաների առցանց անվտանգության ապահովումը. ուղեցույց ծնողների համար»: